

להם כמשקיפים בקלפיות

10.15 — קלפי 0584, קיבוץ זיקים

המשק נראה עיוב. כמה ילדים ואמהות מתחממות על הדשא, הגובל עם חולות רצועת-עזה.

במועדון יושבת עובדת-מטעים מקומית (מטעם מפ"ם) וחבר מקיבוץ גברעם הסמוך (מטעם מפא"י). שמחים ל"שוחח עם אורח. מגישים לו קפה ועוגיות. כי אין מה לעשות.

כמעט כל החברים גויסו עלידי מטעים לעבודה בעיר, והם יצביעו רק בערב. מי שנשאר במשק, הצביע לפני לכתו לעבודה.

בחדר הקלפי מתרוצצים ילדי הגן. הם רוצים שיגידו להם את הכל — למה יש מסמרים לחותמת, ובשביל מה יש כרית של גומי.

חברת הקלפי מסבירה בצורה חינוכית. בויקים מחנכים אורחים. גם את הקלפי עצמה סידרו הילדים. את ה"אותיות סידרה ילדה מהגן שיוודעת כבר לקרוא אותיות. ואכן, הכל מסודר למופת. כל אות במקומה. אווירה נחמדה.

זכור את יום השבת!

10.45 — קלפי 0768, קיבוץ כרמיה

כנ"ל. הכל בסדר. שני חברי ועדת-הקלפי — איש מפ"ם מקומי, איש מפא"י מהקיבוץ השכן — מתבטלים. עד שיחזרו החברים מן העיר, לא תהיה עבודה. אפשר לשוחח על המטוס המצרי, שהופל כאן לפני תשע שנים, ועל סימני הקלעים המצריים בתיקרה, ועל סיכויי רפ"י.

10.45 — קלפי 56, חולון

איש רפ"י מבטיח למשקיף העולם הזה — כוח חדש, כי ישמור במקומו על פתקי הרשימה בתא ההצבעה. "סמוך עלי", אמר, "הייתי ב'1948 חייל בגבעתי. אני חבר של עורכי העולם הזה."

11.00 — קלפי 12, בתים

הקלפי נכבשה עלידי נערות. ליד שולחן המשקיפים יושבות חמש פעילות רציניות. שגילה אינו עולה על 18. הן חילקו ביניהן כמעט את כל המפלגות: אגודת ישראל, רפ"י, מפ"ם, מק"י ומפד"ל. האווירה עליונה, כמו בבית-ספר, בזמן ההפסקה הגדולה. הן לא מבחינות שאת ההצבעה פתוח, וניתן לגלות דרכו עבור מי מצביע הבוחר.

11.05 — קלפי 3000-195, מחנה-יהודה, ירושלים

בכניסה לתא ההצבעה מתנוססת כתובת: "זכור את יום השבת לקדשו". לא, אין זו תעמולת בחירות, האסורה לפי החוק. זהו קטע מקישוט קיר, פרי עבודתם של תלמידי הכיתה ה' בבית-הספר הדתי, שבו מוקמה הקלפי.

קלפי 10-3000, מאה-ישערים, ירושלים

אברכים צעירים תוחבים כרוזים לידים. מי התיר לכם ביום הבחירות עבודה מעורבת של בחורים ובתולדות שיטתנו: לא להשתתף בבחירות! מי התיר לעסקנים שלכם לדרוש באסיפת נשים? למה אתם יושבים בקואליציא בעיריית ירושלים, אשר אישרה גן הפסלים? ובריכת שחיה? ונטיעות בשבת?

תעלומת הכתמים האבודים

אלה הם קטעים מחוברת הסברה, המיועדת לשכנע את הבוחר הדתי כי אגודת ישראל כופרת בעיקר, "משתתפת בבחירות לכנסת המינים, הנגהה הכופרת ומורדת של המדינה".

11.10 — קלפי 020-8500, בית-הספר הממלכתי בייצבי, רמלה

אנאלפבתית צעירה, שהיא נוסף לכל גם דבילית. לא מצליחה להבין איך מצביעים. בני המשפחה מנסים ל"הסביר לה. לשווא. גם יושב ראש ועדת-הקלפי מנסה את כוחו.

היא ניגשת אל מאחורי הפרגוד, שוהה שם כמה דקות, משלשלת את המעטפה, כשהיא מלווה פעולה זו בצחוק היסטרי.

הלאה, זקנה בת 70 מציגה חבילה עבה של מיסמכים ותעודות. חזק מתעודת-זהות, כמובן, הסבירו לה שהיא לא יכולה להצביע.

"לא צריך!" היתה התשובה, "ברוך השם, אני לא מפסידה כלום!"

11.15 — קלפי 0358, קיבוץ יד-מרדכי

הכל לא בסדר. הקלפי סגורה. עירי המקום מתעניינים במשקוף שהופיע, מתחבטים בדיווח על מסרות הרשימה. אחד הולך לראות היכן שלושת חברי ועדת הקלפי.

המונצחים: גלילי, אלון, כרמל וברקת שומעים את החדשות

"יש עוד זמן", מבטיח לה היושבי-ראש, "החבר שלך יבוא עוד מעט להחליף אותך".

עם האשה-מאחורי הפרגוד

"אני מתה לאכול משהו", נאנחת השמנה. מרוב שיעמום מקשיבים לנו הקל. בשעות כאלה כמעט שאין תנועה בקלפיות של השכונות.

נציג גח"ל מספר לנוציג הדתי בדיחות גסות על כך-גוריון. הדתי מעוות את פניו. פני אחרי-כך הוא שואל אותו אם הוא מכיר עוד בדיחות כאלה. שקט. ממול באה אשה עם תעודת-זהות ביד.

12.45 — קלפי 123, העיר העתיקה, באר-ישבע

נכנס מאיר חפץ עם אשתו, ברט, שהיא בהריון מתקדם. ילד בן עשר שואל אם הקול של האשה נחשב כמו קול של כל אשה אחרת. לא עונים לו.

מאיר חפץ: "אני רוצה להכנס שמה עם אשתי, אנחנו תמיד ביחד".

יושבת-הראש: "אסור!". חפץ: "מה זה? סידור חדש?"

לזוג חפץ לא עוזר דבר, הוועדה לא מותרת. בסוף מתמרדת הגברת חפץ ואומרת: "אני יודעת מה אני רוצה להצביע", ונכנסת בראש מורם ובכסן גאה אל מאחורי הפרגוד. חברי הוועדה מחייכים, אך לפתע: תגלית. אין תמונה בתעודת-הזהות של הגברת חפץ. לא מחייכים יותר. ההצבעה שלה נפסלת.

1315. — מצביע אורח נכבד. הבן שלו שחקן כדור רגל. השוטר קם לקראתו, לוחץ את ידו. כל הוועדה מסתכלת על האב המאושר בהערצה. הוא בועט את המעטפה שלו לתוך התיבה ויוצא.

ילדה מהמחנות העולים באה ואוספת את רשימות המצביעים שהכינה נציגת המערך.

הדימוקרטיה היחידה

האווירה נעשית יותר ידידותית. השוטר מספר שראה בטלביזיה איך מתנהלות הבחירות במצרים: "נכנס מצביע, נעמד מול הוועדה. נותנים לו כיד פתק עם התמונה של עבד-אל-נאצר ועפרון, כדי שיסמן איקס אם הוא מצביע בעד המנהיג. כולם מסמנים איקס".

כולם בוים לסידורי הבחירות במצרים. המשקיף של מפ"ם מספר, שבבחירות בארצות הקומון-וועלטים מצביעים אמנם מאחורי הפרגוד, אבל יש תמיד נאמן אחד שמזיז אותו הצידה, וככה הוא נשאר.

כולם בוים לסידורי הבחירות בארצות הקומוניסטיות. איש אחד אומר שישראל היא הדימוקרטיה היחידה בי-מזרח התיכון, ובכלל.

13.00 — קלפי 020-8500, בית-הספר התיכון, רמלה

"אתה רואה את זה שעומד שם בתור? הוא מהעולם הזה. אני מכיר אותו מתל-אביב".

(המשך בעמוד 16)

כעבור עשר דקות הם מופיעים, בהבעת של התנצלות. "הלכנו לטלפן לוועדה האזורית", הם מספרים.

מבט חטוף בתא-הקלפי. כל האותיות ישנן — זולת שתיים. אלה חסרות בצורה בולטת — ש' וק'. מישהו פשוט סילק אותן.

"איננו יכולים לבדוק אחרי כל בוחר", מתלונן היושב-ראש. הוא מחטט באחת הפינות, מוצא חבילות של אותיות חדשות.

במשך הבוקר הודיעו המתנדבים ברחבי הארץ על עשרות מיקרים כאלה.

11.30 — קלפי 123, העיר העתיקה, באר-ישבע

קלפי שקטה, בבית-ספר דתי. אף אחד לא בא בינתיים להצביע. יוסף ועזיזה אפללו הם שני המצביעים הראשונים. היו"ר של ועדת הקלפי, חברת גח"ל, קוראת את השמות בקול דראמטי. עזיזה אפללו מסמיקה.

נכנסת לורה ויקטור. מראה פתק של המערך, בו כתוב באיזה קרפי עליה להצביע. היו"ר זורקת את הפתק של המערך בכזו ובכעס.

החובה האזרחית

בודקים בקפדנות אם יש חתימות בתעודת-הזהות, מתחת לתמונה. היו"ר מצווה לתתם, על כל מי שבתעודתו חסרה החתימה. הרוב חותמים עם הבוהן.

11.45 — קלפי 011-8500, מרכז רמלה

דויד עזיאל לא מופיע ברשימת המועמדים. מה עושים? אך אחד לא יודע בדיוק. "מה זה פה?" מתרגז דויד, "אני לא אורה, אני?".

"אולי תגמרו שם עם האדון הזה!" מציצת מקצה התור אשה. אין לה סבלנות. היא אפילו מוכנה להסביר, לכל מי שרוצה לשמוע, שאף אחד לא עושה לה טובות שהיא נותן לה להצביע. להפך. "אז למה לעמוד בתור כליכך הרבה זמן?"

יש גם אזרחים שלחים יותר. ריבקה רוסו, למשל. לא רק שהיא מוכנה לעמוד בתור שעות — היא אפילו מתנדבת להלשין בפני יו"ר ועדת-הקלפי על תעמולת בחירות בלתי-חוקית של הרגע האחרון. "זאת החובה האזרחית שלי", היא מתוודה.

גם חוה חראבאג'ו היא אזרחית נאמנה. עד כדי כך שהיא מוכנה להטיל אל הקלפי מעטפה ריקה. "חשבתי שהפתק כבר בפנים", הסבירה לאחר מכן.

11.45 — קלפי 24, בתים

פורץ ריב בין שני משקיפים. אחד בן 14, בקפוסה ארוכה ומיגבעת, שחורה, בעל פיאות שחורות. השניה בת 15, לבושה בגרביים ארוכות ובשימלה צנועה, בעלת שריוולים ארוכים. שניהם באו לאותה הקלפי, כמשקיפים מטעם אגודת-ישראל.

הם רבים ביניהם על הזכות לשרת את המפלגה. היו"ר מוותר להם, מרשה לשניהם גם יחד לכהן בתפקיד משקיפים.

12.30 — קלפי 035-7000, בית-הספר התיכון, רמלה

"מתי אוכלים ארוחת-צהריים?" החברה הכי שמנה כי ועדת-הקלפי כבר רעבה.